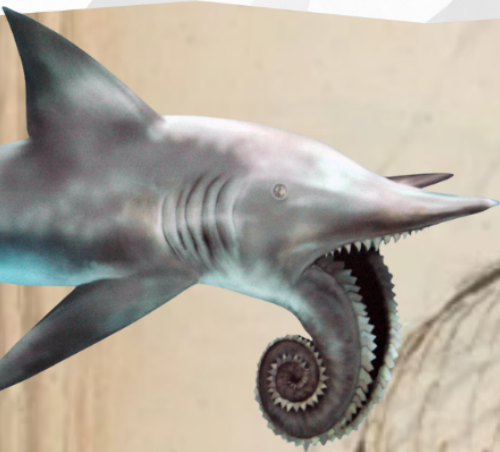

MND VD
GESCHIE
DENIS

Bijlageboekje

DE
NOORDWIJKSE
METHODE

Wat leuk dat je de bijlagen hebt gedownload voor de lessen van de Maand van de Geschiedenis! In 2025 staat de Maand van de Geschiedenis in het teken van het thema Natuurlijk. Samen met de Maand van de Geschiedenis ontwikkelden wij drie lessen waarin leerlingen ontdekken hoe mensen vroeger met de natuur omgingen. Ze leren dat ontdekkingsreizigers op reis gingen om nieuwe planten en dieren te vinden, maar dat er nog geen mobieltjes bestonden om snel een foto te maken. Om hun vondsten toch te kunnen delen, bedachten ze slimme oplossingen: het wetenschappelijk tekenen en de taxonomie.

De lessen zijn als volgt opgebouwd:

Les 1 gaat over het ordenen van planten en dieren door middel van taxonomie.

Les 2 laat leerlingen ervaren hoe ontdekkingsreizigers en wetenschappers met tekenen de natuur in beeld brachten.

Les 3 draait om het verhaal van de dodo en wat het uitsterven van dit dier ons leert over de kwetsbaarheid van de natuur.

De lessen zijn volledig uitgewerkt en gedifferentieerd voor groep 3-4, 5-6 en 7-8. Ze bevatten veel afwisseling in werkvormen en sluiten aan bij verschillende leerstijlen. Zo krijgen kinderen de kans om te onderzoeken, te tekenen, samen te werken en na te denken over hun eigen kijk op de relatie tussen mens en natuur.

De Noordwijkse Methode

Lesgeven met De Noordwijkse Methode betekent werken vanuit betekenisvolle thema's die vakken verbinden en aansluiten bij de interesses en talenten van kinderen. Je start vanuit de kerndoelen, prikkelt de nieuwsgierigheid met inspirerende informatie en laat leerlingen nadenken met behulp van de Denkbubbels.

De Denkbubbels helpen om de denkrichting en leerdoelen helder te maken:

Onthouden en begrijpen

Leerlingen verzamelen kennis en begrijpen waar het onderwerp over gaat. Ze leren welke planten en dieren ontdekt werden, wat taxonomie betekent, en waarom tekenen vroeger belangrijk was voor het vastleggen van natuur.

Verbanden leggen

Leerlingen ontdekken hoe dingen met elkaar samenhangen. Ze onderzoeken bijvoorbeeld hoe ontdekkingsreizen, wetenschap en het uitsterven van soorten zoals de dodo met elkaar verbonden zijn.

Creatief denken

Leerlingen bedenken zelf nieuwe oplossingen of ideeën. Ze ontwerpen hun eigen 'ontdekte' plant of dier, geven het een naam en maken een informatieve tekening, net als de wetenschappers van vroeger.

Persoonlijke relevantie

Leerlingen betrekken de lesstof op hun eigen leven. Ze denken na over hun eigen relatie met natuur: wat vinden zij belangrijk om te beschermen, en hoe zouden zij reageren als ze iets bijzonders ontdekten?

Kritisch denken

Leerlingen leren feiten van meningen onderscheiden en onderzoeken of informatie klopt. Ze stellen vragen bij historische bronnen: hoe weten we wat er met de dodo is gebeurd, en welke informatie is betrouwbaar?

Perspectief nemen

Leerlingen verplaatsen zich in een ander persoon, tijd of plek. Ze bekijken de natuur door de ogen van een 17e-eeuwse ontdekkingsreiziger of een bewoner van een eiland waar ineens vreemde mensen aan land kwamen.

Waardebepaling

Leerlingen denken na over wat waardevol is en voor wie. Ze bespreken waarom het belangrijk is dat we kennis over de natuur bewaren, en wat het verhaal van de dodo ons leert over onze verantwoordelijkheid nu.

Door deze denkbubbels te koppelen aan de lesactiviteiten leren kinderen niet alleen feiten, maar ontwikkelen ze ook kritisch en creatief denken.

Opbouw van een les

Elke les kent dezelfde vaste structuur:

Inspiratie 1 – nieuwsgierigheid prikkelen en voorkennis activeren.

Inspiratie 2 – verdieping door nieuwe informatie en koppeling met de denkbubbels.

Vaardigheden – actief aan de slag met creatieve en onderzoekende werkvormen.

Reflectie – samen terugkijken: wat heb je geleerd, wat ging goed, en wat zou je nog verder willen onderzoeken?

Een les duurt gemiddeld 90 minuten en kan met de bijbehorende PowerPoint en bijlagen flexibel worden aangepast aan de groep en de beschikbare tijd.

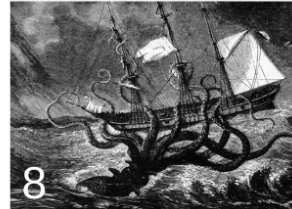
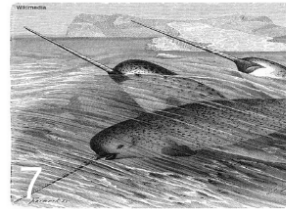
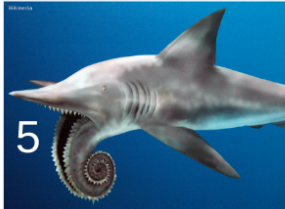
De historische tijdlijn

De Noordwijkse Methode ontwikkelde samen met ARTvertisements een interactieve historische tijdlijn die kinderen helpt om gebeurtenissen en thema's in een bredere historische context te plaatsen. Per tijdvak is er een visuele kijkplaat, met ruimte voor eigen beelden en perspectieven.

De tijdlijn maakt geschiedenis tastbaar en visueel, en biedt ruimte voor meerdere invalshoeken. Zo ontdekken leerlingen dat er niet één verhaal is, maar veel manieren om naar het verleden te kijken. De tijdlijn is digitaal beschikbaar, maar kan ook geprint en op school gebruikt worden.

Meer informatie over de historische tijdlijn vind je op <https://noordwijksemethode.nl/tijdlijn/>

Mythische of echte beesten?

Mythische wezens of echte beesten?

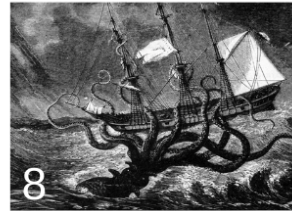
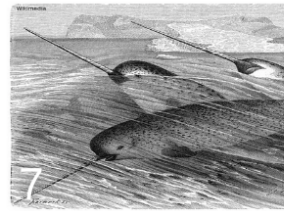
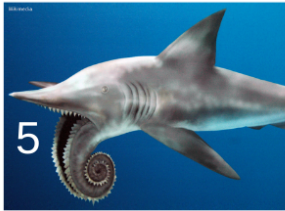
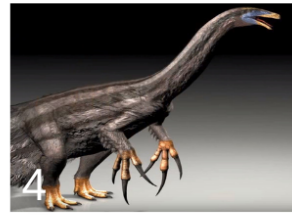

Deze terrorvogels (officiële naam: Phorusrhacidae) zijn een uitgestorven familie van reusachtige vleesetende vogels. Met een lichaam van drie meter hoog renden ze door Zuid-Amerika. Vliegen konden ze niet, maar over de grond bereikten ze vermoedelijk een snelheid van bijna vijftig kilometer per uur. De *Opabinia regalis*. Dit beestje leefde een half miljard jaar geleden echt.

Deze krab leeft echt, en is pas in 2005 ontdekt. Overal op zijn grijpparmen groeien lange blonde haren. Aan zijn verschijning heeft hij de bijnaam de yetikrab overgehouden, aangezien hij duidelijk iets weg heeft van een verschrikkelijke sneeuwman. Zijn echte naam? *Kiwa hirsuta*.

Hij is de schrik van alle zeevaarders. Met zijn enorme tentakels sleurt hij ieder schip moeiteloos naar de bodem van de oceaan. Of toch niet, want dit gigantische zeemonster komt voort uit de Scandinavische mythologie. De geruchten over dit fabeldier begonnen in de Middeleeuwen voor de Noorse kust, waar hij zou zijn gespot door zeelieden.

Hij verdient geen schoonheidsprijs, de *Opabinia regalis*. Met die vijf knobbels op zijn hoofd, die dienst deden als ogen, speurde hij de zeebodem af naar eten. Aan het eind van zijn slurf zat een grijper, waarmee hij het voedsel naar zijn mond bracht. Dit dier leefde een half miljard jaar geleden tijdens het Cambrium. Deze haaiachtige reuzervis zwom zo'n 290 miljoen jaar geleden in de prehistorische zeeën.

Mythische wezens of echte beesten?

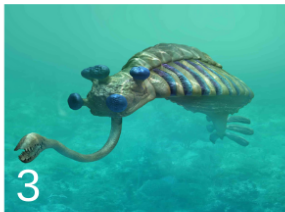
Deze terrorvogels (officiële naam: Phorusrhacidae) zijn een uitgestorven familie van reusachtige vleesetende vogels. Met een lichaam van drie meter hoog renden ze door Zuid-Amerika. Vliegen konden ze niet, maar over de grond bereikten ze vermoedelijk een snelheid van bijna vijftig kilometer per uur. De *Opabinia regalis*. Dit beestje leefde een half miljard jaar geleden echt.

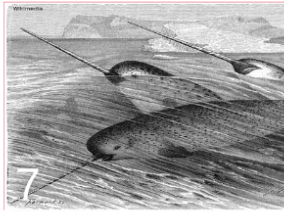
Deze krab leeft echt, en is pas in 2005 ontdekt. Overal op zijn grijpparmen groeien lange blonde haren. Aan zijn verschijning heeft hij de bijnaam de yetikrab overgehouden, aangezien hij duidelijk iets weg heeft van een verschrikkelijke sneeuwman. Zijn echte naam? *Kiwa hirsuta*.

Hij is de schrik van alle zeevaarders. Met zijn enorme tentakels sleurt hij ieder schip moeiteloos naar de bodem van de oceaan. Of toch niet, want dit gigantische zeemonster komt voort uit de Scandinavische mythologie. De geruchten over dit fabeldier begonnen in de Middeleeuwen voor de Noorse kust, waar hij zou zijn gespot door zeelieden.

Hij verdient geen schoonheidsprijs, de *Opabinia regalis*. Met die vijf knobbels op zijn hoofd, die dienst deden als ogen, speurde hij de zeebodem af naar eten. Aan het eind van zijn slurf zat een grijper, waarmee hij het voedsel naar zijn mond bracht. Dit dier leefde een half miljard jaar geleden tijdens het Cambrium. Deze haaiachtige reuzenvis zwom zo'n 290 miljoen jaar geleden in de prehistorische zeeën.

De narwal lijkt een mythisch dier, maar zwemt nog steeds rond in onze aardse zeeën. Je vindt hem vooral in ijskoude Arctische wateren. De lange hoorn op zijn neus, die wel drie meter lang kan worden, is eigenlijk geen hoorn. Het is een tand. Met deze extreem lange tand zou hij temperatuurverschillen in het water kunnen waarnemen.

Mythische wezens of echte beesten?

Hij heeft iets weg van een olifant, maar dit beest was veel groter. De Deinotheria, zoals deze dieren heetten, werden vier meter hoog en zes meter lang. Gewicht: waarschijnlijk zo'n 20.000 kilo. Waarom de slagstanden op zijn kin zitten? Zo kon hij zijn plantaardige voedsel gemakkelijk uit de grond wroeten.

Bigfoot zou zo tussen de 1,80m en 2,50m lang zijn en zijn geschatte gewicht zit tussen de 100 en 450 kg. Een behoorlijke verschijning om zomaar tegen te komen in het bos. Maar de kans dat je hem ook echt tegenkomt, is feitelijk gelijk aan nul. Een handjevol onderzoekers sluit weliswaar niet uit dat bigfoot echt bestaat, maar zeer algemeen wordt aangenomen dat dit harige beest een verzinsel is.

Het geslacht waar deze dieren onder vallen kreeg de naam Hallucigenia, omdat hun verschijning doet denken aan een hallucinatie. De beestjes leefden een half miljard jaar geleden. Toen het eerste fossiel werd ontdekt in 1977, begrepen wetenschappers niet wat nou boven of onder was. Ze zagen een langwerpige diertje met uitsteeksels aan alle kanten. Maar waar zat zijn hoofd? En welke stekels fungeerden als poten? Nu denken wetenschappers het wel te weten.

Dit mythische wezen is precies dat. Mythisch. De eenhoorn heeft nooit bestaan. Dat weerhield de Schotten er niet van om het paardachtige beest in de veertiende eeuw te claimen als hun nationale dier. Het staat symbool voor eerbaarheid en zou bovendien de natuurlijke vijand van de leeuw zijn: het officiële dier van Engeland. Zeker in het verleden waren de Schotten en de Engelsen bepaald geen goede vrienden.

Deze haaiachtige reuzervis zwom zo'n 290 miljoen jaar geleden in de prehistorische zeeën. Dit beest werd ongeveer 9 tot 12 meter lang, ruim twee keer zo lang als een witte haai. Voor zover bekend is dit het enige dier dat ooit leefde met zo'n spiraalvormige kaak vol vlijmscherpe tanden. Er bestaat nog wel discussie over de precieze plek van die tandenspiraal op zijn snuit.

Deze plantenetende dino heeft waarschijnlijk rond het einde van het Krijt-tijdperk geleefd. Met zijn lange klauwen en indrukwekkende uiterlijk had het zo een neefje van Godzilla kunnen zijn. Daar houdt de vergelijking gelijk op, want het is maar de vraag hoe goed dit beest zichzelf kon redden in het wild. Door zijn lichaamsbouw kon hij vermoedelijk niet heel snel weggrennen van roofdino's. Zijn naam, Nothronychus, betekent zelfs iets als 'slome klauw'.

Voorleesverhaal de Dodo

Dodo, de gekke vogel op Mauritius

Heel ver weg, in de blauwe Indische Oceaan, ligt een eiland dat Mauritius heet. Een klein eilandje rechts naast Afrika.

Op dat eiland, heel lang geleden, leefde een bijzondere vogel. Hij kon niet vliegen, had grappige, stevige pootjes en op zijn kont zat een pluizig dotje veren. Daarom noemden mensen hem later “dodo,” wat komt van het woord “dotaars”, dat eigenlijk “dot haar” betekent. Dat pluizige dotje op zijn kont was zó schattig, je zou hem zo willen aaien! Maar hoe is de dodo ontstaan?

Lang, lang geleden, vloog de voorouder van de dodo naar Mauritius. Dit was een soort grote duif.

Op het eiland waren geen roofdieren. Geen katten, geen honden, geen mensen. Het was een rustige plek, met veel fruit en zaden. Dus dacht die vogel: *“Waarom zou ik nog vliegen? Alles wat ik nodig heb is hier!”* En zo, door de jaren heen, werd zijn familie steeds groter, steviger... en verloor de vaardigheid om te vliegen. Zo ontstond de dodo! De dodo waggelde vrolijk over het eiland, snuffelde tussen de struiken en sliep graag in het zonnetje. Hij had geen zorgen.

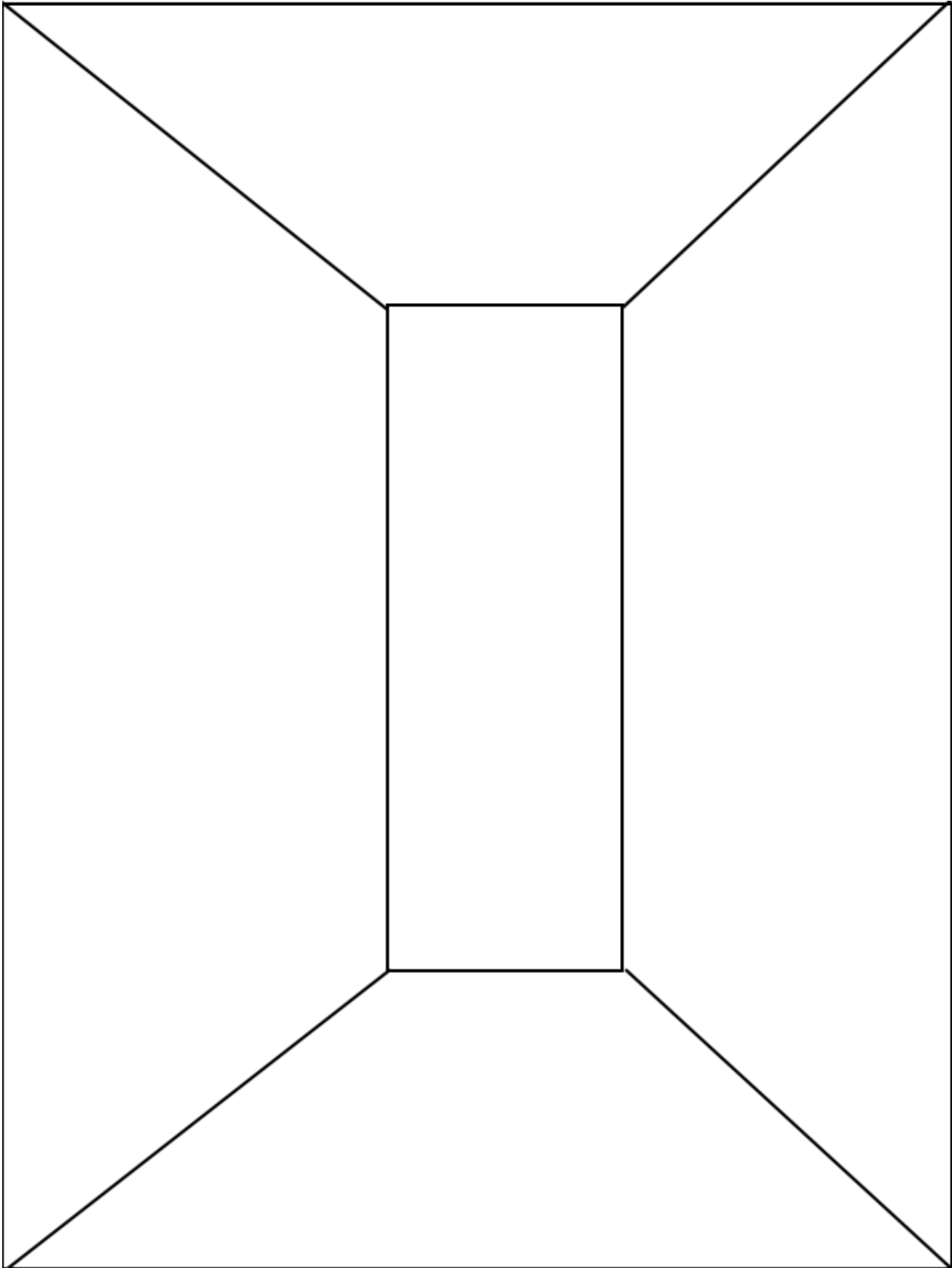
Tot er op een dag grote boten verschenen aan de horizon. De ontdekkingsreizigers waren gekomen.

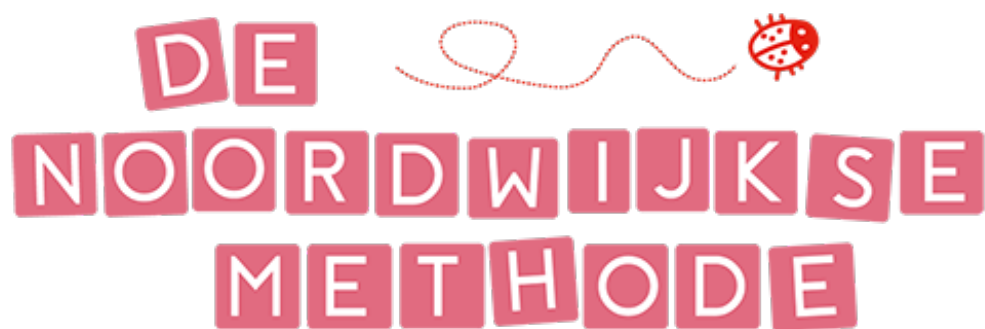
Ze hadden honger na hun lange reis en zagen de dodo's als een makkelijke maaltijd. Ze probeerden de vogel te eten, maar... bah! Ze vonden hem helemaal niet lekker! Ze noemden hem zelfs “walgvogel”. Wat een onaardige naam voor zo'n lieve, zachte vogel.

Maar het allerergste was: de ontdekkingsreizigers brachten dieren mee, zoals ratten, katten en honden. Die aten de eieren van de dodo op, die gewoon op de grond lagen. Binnen 100 jaar... waren alle dodo's verdwenen. Uitgestorven. Niemand heeft ooit meer een levende dodo gezien.

Toch leeft de dodo een beetje verder in verhalen! Wist je dat hij zelfs voorkomt in het boek *Alice in Wonderland*? Alice ontmoet daar een dodo die met haar en andere dieren een grappige wedstrijd doet om droog te worden na een regenbui. De schrijver van het boek, Lewis Carroll, vond de dodo zo bijzonder dat hij hem een plekje gaf in zijn fantasiewereld. En weet je wat? Als je goed luistert, heel stil, en je ogen sluit... dan hoor je misschien nog het zachte *waggeltje* van een dodo over het zand van Mauritius. Want sommige vogels verdwijnen, maar worden nooit vergeten.

Placemat

**Ben je enthousiast geworden over de
Noordwijkse Methode?**

**We komen graag een vrijblijvende
presentatie geven!**

www.noordwijksemethode.nl